

KLECZKÓW

mapa sąsiedzka

Obszar Kletschkau, czyli dzisiejszego Kleczkowa, został włączony w granice miasta w 1808 roku. Ze względu na jego ówczesne peryferyjne położenie ułożono tam zakład karny oraz szpital psychiatryczny, co współcześnie wpływa na postrzeganie osiedla jako ponurego i niewartego odwiedzania.

W związku z dynamicznym wzrostem Breslau szybko rozwinęła się na Kleczkowie ciasna zabudowa czynszowa, przez co osiedle nabrało typowo miejskiego charakteru. Tuż po II wojnie światowej osiedle rozciągające się między Dworcem Nadodrza a Starą Odrą nazywano Kleczkowem.

Będąc tu warto zwrócić uwagę chociażby na mieszczące się na Kleczkowie przepiękne kamienice (jedną z nich wybudowano w stylu modernistycznym według projektu Heinricha Lauterbacha).

Duży wpływ na historię tego obszaru miał Port Miejski mieszczący się przy ul. Kleczkowskiej, którego pracownicy zamieszkiwali najbliższą okolicę. Obecnie trwa proces zmiany funkcji części terenów portowych – z przemysłowej na mieszkalno-usługową.

W ostatnich latach zagospodarowano również teren rozciągający się między ulicami Czochrałskiego, Rychtałską i Browarną. Powstało tam założenie mieszkalne – „Promenady Wrocławskie”, a więc, wytworzyła się zupełnie nowa część osiedla (nazywana przez mieszkańców „Nowym Kleczkowem”).

Kleczków nigdy nie oferował zbyt wielu miejsc zielonych, niemniej mieszkańcy od zawsze przepadali za obszarem nad Odrą, sprzyjającym spacerom i piknikom. Bardzo ważną przestrzenią rekreacji było kąpielisko „Nord” zlokalizowane od 1927 roku na wysokości ulicy Pasterskiej. Znajdowały się tam trzy baseny oraz brodzik dla dzieci. Powyżej znajdowała się marina z restauracją i przebieralniami. Cały kompleks został zaprojektowany przez uznanego architekta, Richarda Konwiarza. Przez lata obiekt popadł w ruinę, jednak niedawno przywrócono go do życia – dziś pełni funkcję letniego baru. Kleczków posiada również ukryty ogród – na terenie Dolnośląskiego Centrum Zdrowia Psychicznego. Obecnie trwają prace nad utworzeniem w nim parku dostępnego dla wszystkich mieszkańców i mieszkańek.

Część materiałów wizualnych pochodzi ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

1

Niewiele osób wie, ale w tym miejscu istnieje **tunel pieszy** prowadzący bezpośrednio z Kleczkowa, który nie posiada w swojej przestrzeni parku, aż do skweru znajdującego się na Olbinie. Obecnie przy okazji budowy nowej drogi wspomniany tunel zamiast przywrócić do użytkowania – zablokowano. Miejsce to jest bardzo użyteczne, ponieważ dawniej pozwalało ono pieszym na dojście do sąsiedniego osiedla krótszą drogą, a nie okrężną: przy wtórze pędzących aut i odorze spalin. **Sąsiadka**

2

To **historia miłosna**. Rodem z podwórka. Kryśka i Darek poznali się jako nastolatki – bawili się, wspólnie spędzając każdą wolną chwilę. Ona specjalnie dla niego wróciła ze Szwajcarii, błagając, aby kuzyn oddał jej paszport. On szalał na jej punkcie, ciągle popisując się na motocyklu. Wzięli ślub, a następnie zamieszkali w małym pokoiku. Kiedy na świecie pojawiła się ja, wyprowadziliśmy się z Kleczkowa. Wróciliśmy tu po latach. Obecnie mieszkam na Kleczkowie z mężem oraz dwójką dzieci. Kryśka i Darek nadal są razem. **Sandra**

3

Był dorożkarz. W **restauracji u Majewskich**. Przychodziły tam takie eleganckie panie. Istniała jeszcze jedna knajpa – „Rusalka”. Ludzie mówili, że do Majewskiego przychodziła tzw. wyższa ranga. Restauracja mieściła się przy ulicy Trzebnickiej, obecnie znajduje się tam rzeźnik. To była fajna restauracja! Tamta druga – tj. „Rusalka” – już nie. Majewskiego wszyscy znali, a tam – w „Rusalkę” była taka mordownia. Faceci wracali z pracy – tzw. robotarze, to właśnie tam szli. Na setkę. Od Majewskiego dorożkarz odwoził te panie – te eleganckie. W latach 80. Majewski jeszcze był, ale potem niestety już nie. W „Rusalkę” były drzwi obrotowe – jak w filmach. **Sąsiadka**

4

Jeden z sąsiadów ma tutaj taki **towarzyski garaż** – robi kawę oraz zaprasza na nią swoich sąsiadów. **Wiesław**

5

To miejsce, gdzie więziona była Róża Luksemburg oraz profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy później zostali zamordowani w obozie koncentracyjnym KL Dachau. W trakcie II wojny światowej byli tu także przetrzymywani członkowie ruchu oporu z Francji. **Budynek więzienia** połączony jest podobno z mieszkaniami, które przeznaczono dla administracji, a także podziemnym korytarzem, którym chodził więzienny kat – tak, aby więźniowie nie wiedzieli wcześniej, że tego dnia ktoś zostanie stracony. Jeszcze w czasie wojny wykonywano tutaj wyroki śmierci za pomocą gilotyny, która została wywieziona przez żołnierzy do ZSRR. Samo ostrze zachowało się do dziś. Obecnie znajduje się w Muzeum Miejskim Wrocławia. **Sąsiad**

6

Pamiętam, miałam około trzech lat, kiedy rodzice wyjechali. Z babcią chodziłam wówczas na spacerki wokół szpitala psychiatrycznego. Zbierałam tam biedronki. Do pudełka po zapalniczkach. Próbowalam je karmić, dawałam trawkę, urządziłam mieszkanek. Wtedy spacerowali tam ludzie. W **ogrodach szpitala**. Dziś nie widać już nikogo. **Sandra**

7

Są też bardzo fajne **warzywniaki** w dzielnicy. Mają fantastyczny asortyment np. kalendarz, a w wyznaczone dni dostarczają do nich: świeże ryby, mięso – generalnie dobre jakościowo produkty. Smaczne czarne oliwki z Grecji, sery z orzechami – włoskie. Warzywniak po schodkach – jest bardzo mały. Ma może 5 m². Wszyscy mieszkańcy są jednak przyzwyczajeni do konkretnych dni dostaw towarów. To bardzo przydatne. Dodatkowo sklep jest czynny od trzeciej rano! **Sandra**

8

Był taki sklep. „Sam” – **spożywczyak** na rogu Kleczkowskiej i Trzebnickiej (obecnie sklep z lampami). Chodziło się tam, aby wykupić abonament miesięczny na mleko. Rano dostarczono je bezpośrednio pod drzwi mieszkania. **Mariusz**

9

Tzw. **pomnik XD** – zwany pomnikiem sztuki nowoczesnej (zupełnie przypadkiem) układający się w logo dewelopera... Kiedyś może w końcu porośnie zielenią. Będzie wówczas wyglądać zdecydowanie lepiej... **Eula**

10

Niezabudowana **dzika łąka**, która pozwala odpocząć na łonie natury z dala od ulic oraz betonu. Warto zabrać ze sobą koc i korzystać z największego na Kleczkowie terenu zielonego. **Kya**

11

Pamiętam, że w latach 80. nadal na ulicach wisiały tabliczki z błędnie zapisaną nazwą dzielnicy – **Kłeczów** (przez ę). Wzięła się ona z niepoprawnie przepisanych przedwojennych dokumentów, gdzie zachowała się błędna nazwa Kleczkowa. Historycznie nazwa miała pochodzić od tzw. kleczek, czyli dzwonków na szyjach wypasanego bydła. **Mariusz**

12

To dawne **kąpielisko na Odrze**. W budynku przy kąpielisku mieścił się klub muzyczny, a wcześniej restauracja. Potem budynek popadł w ruinę. W 2021 roku miejsce to odrestaurowano, a następnie oddano ponownie do użytku (wraz z lokalem gastronomicznym). Dawniej chodziliśmy kąpać się tam razem z bratem. Towarzyszyła nam również mama, która często opalała się na trawie. **Mariusz**

Przyjeżdżałam tu z rodzicami, kiedy miałam 4 lata. **Piaskownice** były wtedy betonowe. Wydawały się duże – wielkie! Jak dzieci się w nich bawiły, to niemal nie było ich widać. **Sandra**

W 1967 roku w szatni naszego klubu złapał się **żywego szczura**. W nagrodę graliśmy za darmo w tenisa stołowego. Szczęście trwało jednak krótko. Kiedy płynęliśmy kajakiem – ja bez kapoka, podплыnęła niebieska łódka. Pamiętam, że dostałam wówczas mandat w wysokości 50 złotych. **Leszek**

13

Pamiętam, że zimą jeździło się na takich **łyżwach** przykręcanych do butów. Nawet po kostce brukowej się jeździło za autobusami na **Kraszewskiego**, bo było tak blisko. **Sąsiad**

14

W nieistniejącym już budynku Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego znajdował się niedługo **Klub Szachowy „Polonia Wrocław”**. Chodziłem tam na zajęcia gry w szachy. Organizowano tam również studniówki. **Sąsiad**

15

Podwórko tuż po wojnie rozdzielone było płotami. Trzeba było wchodzić na garaże, a następnie skakać z nich na drugą stronę lub iść naokoło – bramami. Po drugiej stronie bliżej ulicy Kraszewskiego znajdował się **basen gańniczy**. Zimą jeździło się tam na łyżwach. W garażach na podwórku był warsztat kowalski oraz składnica militariów, a po wojnie stała stajnia z końmi. Były też **ogórki**, ale takie wspólne. Dzięki temu do dziś zachowały się drzewa owocowe. W jednej z kamienic na ulicy Kraszewskiego, którą zbudowano w 1926 roku zachowała się **winda towarowa**. Potem rozkradli części tej windy, a dodatkowo – już znacznie później, zamknięto jej szyb, ponieważ ludzie często wyrzucali tam śmieci. **Ewa**

16

W trakcie Wystawy Ziem Odzyskanych (1948) w naszej szkole wstawiono około osiemset łóżek polowych, a także zorganizowano tu tzw. kwatery zbiorow. Najślynniejszy absolwent szkoły – **Janusz Kamiński** pracował przy filmie „Lista Schindlera”. **Ewa**

17

Miejsce to ma dość spektakularny wygląd – dwie krzyżujące się **odnogi Odry**. Szczególnie polecam oglądać stąd **zachody słońca**. Promienie odbijają się od tafli wody, a następnie słońce chowa się za koroną drzew. **Sąsiad**

18

Mleczarnia znajdowała się tam, gdzie teraz jest dentysta – na **ulicy Trzebnickiej**. Za pomoc w niesieniu baniek z mlekiem można było dostać swoje mleko bez kolejki. Sprzedawali tam również masło na wagę. Jeżeli dobrze pamiętam, to w niedzielę czynne było od godziny 10:00. **Sąsiadka**

19

Do **Portu Miejskiego** się nie chodziło. Ja odkryłem to miejsce dopiero około dziesięć lat temu. Zawsze odczuwałem się pewien dystans do tego rejonu. Port Miejski... Zakazana okolica. Czuliśmy respekt przed tym miejscem. Jednak pływały tam barki, które przewoziły towary, a wędkarze łowili w Porcie ryby. **Mariusz**

20

Przy mostach Trzebnickich była **przystań**. Jeszcze w latach 80. pływały tam statki wycieczkowe. **Mariusz**

mapa sąsiedzka

KLECZKÓW

Sąsiadujemy ^W

Sąsiadujemy to prowadzony przez Strefę Kultury Wrocław program działań animacyjnych i kulturalnych na wrocławskich osiedlach. Od kilku lat zachęcamy mieszkańców Kleczkowa, Brochowa, Olbinia i Przedmieścia Oławskiego do poznawania się i budowania sąsiedzkich relacji. Od 2021 roku do podwórkowych aktywności włączyliśmy również Huby, Różankę i Gajowice. Nieprzerwanie spacerujemy po osiedlowych zakamarkach z przewodnikiem miejskim, Szymonem Maraszewskim, który w roli głównej występuje w dwóch sezonach serialu pt. „Opowieści z osiedli”. Wszystkie odcinki możecie obejrzeć na stronie internetowej, Facebooku i YouTube Strefy Kultury Wrocław.

W 2021 zaprosiliśmy też mieszkańców i mieszkanki Przedmieścia Oławskiego, Olbinia, Kleczkowa, Brochowa, Księży, Nadodrza, Przedmieścia Świdnickiego i Placu Grunwaldzkiego do współtworzenia razem z nami sąsiedzkich map tych osiedli. Nikt nie zna tylu osiedlowych historii, co sąsiedzi i sąsiadki, dlatego przez kilka miesięcy zbieraliśmy rozmaite osiedlowe opowieści o najciekawszych, najpiękniejszych, ale też najbardziej osobliwych miejscach. Dzięki wspólnym staraniom możecie teraz spojrzeć na 8 wrocławskich osiedli oczami ich mieszkańców – poznać wspomnienia i współczesne historie, a także odkryć przestrzenie, których już nie ma.

Bierzcie mapę w dłoni i podążajcie szlakiem sąsiadów oraz sąsiadek! Pamiętajcie, że każda z map dostępna jest w trzech językach: polskim, angielskim i ukraińskim.

Życzymy udanych osiedlowych podróży!

KLECZKÓW

mapa sąsiedzka

WROCLAW
NADODRZE

MIJSCA SPOTKAŃ

- 1 Curatus. Stowarzyszenie na Rzecz Promocji Zdrowia Kleczkowska 5
- 2 Rada Osiedla Kleczkowska 1
- 3 Piwnica Artystyczna „Pod Sowami” Kraszewskiego 26

GASTRONOMIA

- A Pan Gruzin Trzebnicka 64
- B Bistro Schaboszczak Kleczkowska 1
- C Bar Mleczny u Oli Kleczkowska 1B
- D Pomieszane Restaurant & Bar Miłosza 13
- E Sebu Sushi Zakładowa 28/U04
- F Maiko Sushi Zakładowa 20
- G Pizzerenka Zakładowa 26
- H Cukiernia-piekarnia Leguminy Slonimskiego 19/4LU
- I Piekarnia Ziarnoo Zakładowa 11M

- J La Fileja Slonimskiego 6
- K KRASNOŁÓD Zakładowa 14D
- L Manufaktura Pierogów Zakładowa 7 C E
- M Basen Beach Bar Pasterska

Tereny zielone
100 m